

Een rustdag voor alles en iedereen

O.a. in Exodus 23:12 wordt gesproken van zes dagen werken en op de zevende dag rusten. Dit geldt niet alleen voor de aangesprokene, maar ook de werkdieren als rund en ezel moeten rusten. Daarna volgt niet de 'gewone' volgorde 'slaaf en slavin en vreemdeling', maar 'de zoon van je slavin en de vreemdeling'. Wat zou bedoeld zijn met de 'uitdrukking zoon van je slavin'?

Veel vertalingen laten deze uitdrukking gewoon maar staan: Staten Vertaling, Herziene Statenvertaling, Oosterhuis/van Heusden, prof. Gispén, Oussoren, rabbijn Hirsch, Chouraqui, Buber-Rosenzweig en Fox.

Anderen doen alsof er gewoon 'slaaf' staat, zoals prof. Houtman, Childs, Hamilton, Alter, NBG en de NBV21.

In het commentaar van Benno-Jacob staat echter iets dat mijns inziens het overwegen waard is. Hij zegt dat de uitdrukking 'zoon van je slavin' een pathetische uitdrukking is van de schrijver. Hij verwijst naar Psalm 86:16 waar ook gesproken wordt van de zoon van je slavin, waarmee de dichter zichzelf bedoelt. Zelf zie ik geen verband tussen beide teksten.

Ik zou in de uitdrukking 'zoon van je slavin' het beeld willen zien van iemand die als slaaf of slavin geboren is; iemand die nooit vrijheid gekend heeft. Te vergelijken met een blindgeborene, voor wie, in tegenstelling met iemand die op latere leeftijd blind is geworden, bijvoorbeeld kleuren geen betekenis hebben. Of is zo iemand te vergelijken met een vogel in vanaf het moment dat hij uit het ei kwam in gevangenschap, in een kooi, leefde.

Zo'n mens of zo'n dier weet niet wat hem overkomt als hij opeens vrij is van zijn beperkingen.

Wel, zo'n situatie lijkt hier beschreven te worden: Ook voor hem is het de tijd van de vrijheid.

Lukas A. de Groot, September 2025